

POSTANOWIENIE

Dnia 27 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Gradzik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Zbigniew Puzzkarski

na posiedzeniu bez udziału stron (art. 544 § 3 k.p.k.)

w sprawie **R.P.**

skazanego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 27 czerwca 2017 r.,

bez udziału stron wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania

zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 21 czerwca 2016 r., sygn. II AKa .../16

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić wniosek

2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 21 czerwca 2016 r., sygn. II AKa .../16, po rozpoznaniu apelacji obrońcy oskarżonego R.P., zmienił wyrok Sądu Okręgowego w [...] z dnia 29 lutego 2016 r., sygn. III K .../14 w ten sposób, że uznał go za winnego tego, iż w okresie od marca 2012 r. do 25 czerwca 2012 r. w [...], działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru wyłudzenia od A. H.spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu położonego w [...] na os. B. o wartości 260.000zł, tj. mienia znacznej wartości, poprzez wprowadzenie pokrzywdzonej w błąd co do

tego, że jego zamiarem jest jedynie zawarcie umowy pożyczki, której zabezpieczeniem będzie spółdzielcze prawo do lokalu, co do konieczności wystawienia czterech weksli opiewających na łączną kwotę 143.000 zł oraz co do terminu spłaty pożyczki i wysokości rat, wykorzystując przy tym niezdolność pokrzywdzonej do należytego pojmowania przedsiębranego działania w zakresie zawieranej umowy, doprowadził A. H. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości w postaci spółdzielczego własnościowego prawa do wymienionego lokalu, przez zawarcie w Kancelarii Notariusza W. D. w formie aktu notarialnego opisanego w repertorium A pod nr [...] umowy pożyczki kwoty 36.000 zł i umowy przeniesienia spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu tytułem jej zabezpieczenia. Sąd Apelacyjny zmienił też orzeczenie o środku karnym w postaci obowiązku naprawienia przez oskarżonego, na podstawie art. 46 § 1 k.k., szkody wyrządzonej A. H., określając należną jej kwotę na 224.174 zł.

Wyrok Sądu pierwszej instancji został utrzymany w zakresie kwalifikacji prawnej przypisanego przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 12 k.k., a także w części wymierzającej oskarżonemu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania na 5 lat oraz karę 400 stawek dziennych grzywny po 15 zł każda.

Obrońca skazanego złożył wniosek o wznowienie postępowania zakończanego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego. Jako podstawę prawną wniosku wskazał art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. W uzasadnieniu podał, że po wydaniu wyroku przez Sąd Apelacyjny oskarżony odnalazł zagubione wcześniej nagranie rozmów z pokrzywdzoną, przeprowadzonych przed sporządzeniem umowy pożyczki w formie aktu notarialnego, a także nagrania rozmów prowadzonych pomiędzy pokrzywdzoną, jej dziećmi oraz oskarżonym w trakcie postępowania eksmisyjnego. Obrońca poinformował też, że przedłożenie tych nagrań w toku procesu nie było możliwe, gdyż oskarżony był wówczas przekonany, iż nagrania uległy zniszczeniu. Dopiero w grudniu 2016 r. oskarżony odkrył, że zachowała się jedna kopia nagrań. Utrzymywał dalej, że z nagrań wynika, iż oskarżony w toku postępowania karnego przedstawiał rzeczowo i konsekwentnie bieg zdarzeń zgodnie z prawdą, a ustalenia poczynione przez sąd *meriti* zostały oparte przede wszystkim na niezgodnych z prawdą zeznaniach pokrzywdzonej.

Wnosząc o wznowienie postępowania obrońca oskarżonego domagał się uchylenia wyroku Sądu Apelacyjnego oraz wyroku Sądu Okręgowego i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w pierwszej instancji.

Odnosząc się do wniosku obrońcy skazanego R. P. prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o jego oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Oparcie wniosku na art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., jako podstawie procesowej ubiegania się o wznowienie postępowania oznacza, że obrońca powołał się na nowe dowody, które miałyby wskazywać na to, że skazany nie popełnił przypisanego mu czynu (*propter nova*). Należy w związku z tym zauważyć, że wymieniony przepis uzyskał nowe brzmienie z dniem 1 lipca 2015 r., a więc jeszcze przed złożeniem rozpoznawanego wniosku. Przed podaną tu datą odwołanie się do nowych faktów lub dowodów było możliwe wtedy, gdy te „nieznane były sądowi”. Dlatego też przyjmowano wówczas w orzecznictwie i doktrynie, że wolno było wystąpić o wznowienie, gdy nowe fakty lub dowody znane były wcześniej stronom postępowania (postanowienie SN z 3 czerwca 1973 r., I KZ 77/73, OSNKW 1973/11/147, P.Hofmański, E. Sadzik, K. Zgryzek, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. III, Warszawa 2012, s. 379) Wykreślenie z dniem 1 lipca 2015 r. przytoczonych słów z art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. („nieznane były sądowi”) zmieniło stan prawny o tyle, że wymagane jest już wykazanie, iż nowe fakty lub dowody mają przymiot nowości także dla strony domagającej się wznowienia. Trzeba przy tym zauważyć, że w sprawach, w których przed 1 lipca 2015 r. wniesiono do sądu akt oskarżenia (w niniejszej – akt oskarżenia został wniesiony w dniu 30 lipca 2014 r) art. 427 k.p.k. jest stosowany w brzmieniu dotychczasowym (art. 36 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw), a więc uprawniał stronę do wskazania nowych faktów i dowodów w zwykłym środku odwoławczym. Nie było więc przeszkód, by oskarżony zawnioskował przeprowadzenie dowodu z nagrań w postępowaniu odwoławczym, jeśli nie zdecydował się tego uczynić w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji.

W sytuacji, gdy nagrania rozmów, które stanowić mają nowe dowody, ujawniane są w obecnym stanie prawnym dopiero we wniosku o wznowienie, to

warunkiem ich wykorzystania w postępowaniu wznowieniowym jest wykazanie, że dla skazanego są one „nowością”, a więc tym materiałem, na który nie mógł się powołać do czasu uprawomocnienia się wyroku. Ciężar udowodnienia tej okoliczności spoczywa na wnioskodawcy pod rygorem oddalenia wniosku opartego na tej podstawie (D. Świecki [red.], Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. II, Warszawa 2015, s. 515). Nie wystarczy gołosłowne stwierdzenie, jakie zawarto we wniosku obrońcy, że przed wystąpieniem o wznowienie skazany „pozostawał w przekonaniu, iż nagrania uległy zniszczeniu”, a w grudniu „odkrył”, że się jednak zachowały. Jeśli zważyć, że R. P. nagrywał rozmowy osobiście, intencjonalnie (stwierdzono to przy ich odsłuchaniu), i był stale ich dysponentem, to twierdzenie, że nie mógł ich wykorzystać w trwającym łącznie ponad trzy lata postępowaniu przygotowawczym i jurysdykcyjnym, jest naiwne i wręcz niedorzeczne. Kryterium doświadczenia życiowego, obowiązujące także w postępowaniu wznowieniowym, nakazuje odrzucić takie wyjaśnienie i przyjąć, że nagrania mogły być przedmiotem wniosku dowodowego w toku całego postępowania. Niemożność powołania się na nie do czasu uprawomocnienia się wyroku nie została udowodniona.

Już tylko na marginesie, po odsłuchaniu nagrań dołączonych do wniosku Sąd Najwyższy stwierdza, że nawet w wypadku uznania ich za nowy dowód w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., nie wskazywałyby one na to, że skazany nie popełnił przypisanego czynu. Z utrwalonego na nich chaotycznego słowotoku nie wynika wcale, że skazany przedstawił jasno A. H. konsekwencje sytuacji prawnej, w jakiej znajdzie się po podpisaniu umowy notarialnej (zawierającej w § 1 postanowienie o przewłaszczeniu na zabezpieczenie na rzecz R. P. spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego), ani też powodów żądania dodatkowego zabezpieczenia zwrotu pożyczki przez wystawienie weksli na łączną kwotę 143.000zł. W istocie, nie zmieniają one obrazu dowodowego sprawy. Prowokują wręcz pytanie, czy ujawnienie nagrań w toku postępowania poprzedzającego uprawomocnienie się wyroku mogłoby działać na niekorzyść oskarżonego. Zwłaszcza, jeśli przywołać znamieny dialog między A. H. a skazanym na trzecim z nagrań, odtwarzającym przebieg eksmisji pokrzywdzonej z mieszkania. Ta pierwsza skomentowała sytuację, w jakiej się znalazła dosadnymi

słowami o „złodziejstwie i chamstwie” kierowanymi pod adresem R. P., a w odpowiedzi usłyszała od niego, że to tylko „biznes”. Tłumaczyłoby to dlaczego nagrania nie zostały użyte przez obronę w toku procesu.

Wniosek obrońcy skazanego można postrzegać także w aspekcie innej podstawy prawnej wznowienia postępowania, nie wymienionej wprost w jego treści. W uzasadnieniu skarżący stwierdził, między innymi, że „ustalenia poczynione przez Sąd *meriti* oparte zostały przede wszystkim na niezgodnych z prawdą zeznaniach pokrzywdzonej”. Miałyby tego dowodzić, w przekonaniu obrońcy, dołączone nagrania. Jeśli jednak zeznania pokrzywdzonej nazywa się niezgodnymi z prawdą, to oznacza, że imputuje się jej, iż w postępowaniu karnym popełniła przestępstwo złożenia fałszywych zeznań. W ten sposób autor wniosku odwoływałby się do podstawy wznowienia z art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. Zgodnie z tym przepisem postępowanie sądowe wznowia się, jeżeli w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia (*propter falsa*). Jednak w myśl art. 541 § 1 k.p.k., czyn, o którym mowa w art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. musi być ustalony prawomocnym wyrokiem skazującym, chyba że orzeczenie takie nie może zapaść z powodu przyczyn wymienionych w art. 17 § 1 pkt 3-11 lub w art. 22 k.p.k. Dołączenie wyroku lub orzeczenia, o których mowa w art. 541 § 1 k.p.k., jest więc warunkiem wystąpienia z wnioskiem wznowieniowym na podstawie art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. Warunek ten nie został spełniony.

Z wszystkich tych względów Sąd Najwyższy uznał, że wnioskodawca nie wykazał zaistnienia żadnej z podstaw wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem skazującym R.P.. W tym stanie rzeczy wniosek podlegał oddaleniu.

O kosztach postępowania wznowieniowego orzeczono na podstawie art. 639 k.p.k.

